

A Diákjogi Szektor 2008. április 18.-20.-i, Zebegénybe megszervezett konferenciáján végzett közös gondolkodási folyamat rövid értékelése

A konferencia vezetője: Milicz Ákos

A folyamatot koordinálta: Majár János

A szekciókat vezették: Milicz Ákos, Gerő Márton és Majár János

Célkitűzések

Az immáron negyedik éve tartó, Milicz Ákos nevével fémjelzett folyamat fő célkitűzése, hogy a diákjogi kérdésekkel közvetlenül foglalkozó, az ehhez szükséges kompetenciák fejlesztésével, képvisellel és demokráciára neveléssel érdemben foglalkozó szervezeteket szakmailag segítse, azok szektorrá válását, és ehhez fűződő tevékenységeinek megvalósítását mentorálja.

A folyamat elsődleges fórumát jelentő konferenciasorozat kettős céllal valósul meg. Egyrészt a különböző kompetenciákkal és lehetőségekkel érkező szervezetek képviselőinek interaktív előadásokkal segít tudásuk elmélyítésében, új kompetenciák megszerzésében. Másrészt meg kívánja teremteni a szektorrá válás infrastrukturális, humán-infrastrukturális, közösségi és szakmai feltételeit.

A korábbi évek munkájának eredményeképpen az eredetileg egymást nem ismerő szervezetek és képviselőik betekintést nyerhettek egymás tevékenységeibe, és magánszemélyként is megismerkedhettek egymással. A folyamat egyik csúcspontjaként az abban részt vevők egy köre sikeresen meghatározta, mit ért Diákjogi Szektoron – első körben.

Eközben kialakult azoknak a köre, akik a szektort érintő kérdésekben rendszeresen állást foglalnak, és folyamatos munkájukkal segítik annak fejlődését, a közös rendezvényeken rendszeresen és aktívan részt vesznek.

A folyamat következő fontos lépése a szektor számára valamilyen közös projekt érdemi megvalósítása. A konferencián a közös gondolkodás célkitűzése ennek mentén az lett, hogy a résztvevők érdemben megfogalmazzák és beazonosítsák a diákjogi, vagy diákjogi kérdésekhez, esetleg a szektor tevékenységéhez fűződő legfőbb problémáikat, és azok megoldására egy éven belül megvalósítható, megvalósítandó projektterveket készítsenek.

A választott módszer

A közös gondolkodás módszereinek meghatározásakor kettős feladatnak kellett eleget tenni. A fő cél az volt, hogy a végeredményként létrejövő projekttervek ne csak részletesek és megvalósíthatóak legyenek, hanem valóban meg is valósuljanak, és a megvalósításban minél többen aktívan részt vegyenek, a megvalósítás során a közösség szektorként jelenjen meg. Mivel azonban a szektor szervezetei, illetve az azokat képviselők közössége nagyon heterogén, először egy közös alapot, közös kiindulópontot kellett megalkotni úgy, hogy azzal minden résztvevő azonosulni tudjon, a véleménye abban érdemben megjelenjen.

Ezen célok elérése érdekében a közös alkotótevékenység tervezésében két lépést határoztunk meg. Az első lépésben a közös gondolkodás alapját és a kidolgozásra kerülő projekttervek kiindulópontját egy csonkított, rövidített problémafeltárással terveztük megalkotni. A második lépésben a kiválasztott problémák/igények mentén adott feltételeknek megfelelően (megvalósíthatóság, vállalások, számonkérhetőség) elkészülhettek maguk a projekttervek.

A problémafeltárást a VE-GA problémafeltáró és – kezelő tréningjének feltáró szakasza alapján, azt rövidítve, a speciális körülményekhez igazítva terveztem végigcsinálni, míg a tervek elkészítésénél ennek a módszernek a megoldó szakaszának lépéseit ötvöztem a francia alapokon nyugvó kreatív tréning módszer elveivel, illetve az előkészítésben részt vevők javaslataival. Mindkét szakaszt három-három csoporttal vittük végig.

Problémafeltárás

A problémafeltárás első lépéseként az egyes csoportok tagjai egyénileg gyűjtötték össze a számukra aktuálisan legfontosabb, és személyes tapasztalataikon nyugvó három fő problémát, illetve igényt. Ezután ezeket csoportonként összegyűjtötték, és többféle szempont szerint rendszerezték, pontozták. Ezen szempontok alapján választottak ki csoportonként két-két olyan problémát/igényt/ügyet, amelyek belátható időn belül (ez egy éves határidőt jelentett) megvalósítható projektek alapját adhatják.

Mivel a célkitűzésünk nem az volt, hogy egy átfogó problématerképet készítsünk a szektor állásfoglalásaként, a problémafeltárást több szempontból is erőteljes korlátok közé szorítottam. Már az egyéni listák elkészítésénél határként lett megszabva, hogy azokban legfeljebb 3-4 probléma szerepeljen, és a rendezetlen listák elkészítésekor sem lettek ezek a listák tovább bővítve, kiegészítve (ez egyébként az eredeti módszer egy fontos lépése). Ezen felül részleteiben nem mentünk bele az álproblémák kiszűrésébe, vagy egy pontosabb, több szempontú pontozásba.

Azonban mindennek ellenére az elkészült probléma/igény listák (rendezéssel, pontozással együtt) – bár reprezentatívnak persze nem tekinthetőek – meglepően részletes, színes és reális képet alkotnak arról, hogy a diákjogokkal és a szektorral kapcsolatban mit is gondolnak a résztvevők. Úgy gondolom, hogy a későbbiekben érdemes lenne a teljes módszert végigcsinálni (létezik ennek egy néhány, rövid személyes találkozást igénylő lebonyolítása is), hogy egy már reprezentatívnak tekinthető problématerképpel rendelkezünk.

A projekttervek

A problémafeltáró szakasz után összesen hat kiválasztott probléma/igény került a közösség elé. Ezek közül – hosszú vita után – több körös szavazással kiválasztottunk hármat, majd a résztvevők feliratkoztak az egyes projektterveket készítő csoportokba. Ezek:

1. Jogismeret- és információhiány, képzéshiány, a jogismerethez való hozzájutás akadályoztatása
2. Kommunikáció- és kapcsolathiány az intézményi DÖK-ök között
3. Módszertani központ felállítása diákoknak és pedagógusoknak

Az újraalakult csoportok első feladata a választott probléma minél pontosabb megfogalmazása, értelmezése, és a megoldásra javaslatok gyűjtése volt. Az egyénileg összegyűjtött javaslatok alapján készültek el a projekttervek vázlatai, majd a részletes projekttervek. Ezekkel szemben elvárás volt, hogy ne csak a projekt fő lépéseit és azok határidejét tartalmazzák, hanem az első egy hónap részletes tervét, illetve az egyes személyek vállalásait, az egyes munkafázisok felelőseinek nevét, illetve a szektor és annak szervezetei felé megfogalmazott felkéréseket, ajánlásokat is.

A három csoport összesen öt projekttervet készített el, amelyből kettő-kettő nagyon hasonló, majdhogynem azonos célokat tűz ki. Az egyes projekttervek vázlatai a csatolt anyagokban megtalálhatóak, így azok részleteinek bemutatásával itt nem foglalkozom. Van

azonban az elkészült projektterveknek néhány fontos tulajdonsága, amelyek meghatározóak a jövőbeli munkánk számára.

Az egyik meglepő eredmény, hogy az egyik csoport által készített három – egymással egyébként összefüggő – terv közül kettőnek a célkitűzései visszacsengenek a másik két csoport munkájában is. Ebből jól látható, hogy a szektor szervezetei között fennálló különbségek ellenére is nagyon hasonlóan gondolkodunk a diákjogi kérdések világában elfoglalt helyünkről és a szektor jövőjéről. Ez egyébként a korábbi évek közös tevékenységeinek köszönhető.

A másik meglepő tulajdonsága a projektterveknek, hogy azok azon túl, hogy reálisan megvalósíthatóak, azoknak az eredményei várhatóan komoly relevanciával bírnak majd mind a diákjogokkal kapcsolatos tevékenységünkben mind a szektor életében. Mindezt egybevetve elmondható, hogy bár nem mentünk bele hosszú távú stratégiai tervezés részleteibe, a munka eredményeképpen a megvalósításra szánt projektek akár egy ilyen stratégiai tervezés eredményei is lehetnének.

A közös állásfoglalás

Bár az iskolán belüli erőszakkal kapcsolatos állásfoglalás megalkotása nem volt része a megbízásomnak, a közös alkotófolyamat szerves részévé vált, és mint ilyenről, néhány szót szeretnék megemlíteni.

Az álláspont megszületése során jól láthatóvá vált, hogy a szektorban – függetlenül a résztvevők közötti több szintű különbségektől – kialakult a közös gondolkodás, közös nyelv, a megegyezések és kommunikáció sajátos rendszerei. Ezen felül a véleménykülönbségek ellenére sikerült egységes, vállalható állásfoglalást készíteni, vagyis szektorként gondolkodva megállapodásokat kötni.

Ezen felül az, hogy a szektor vállalta a sajtó előtti megjelenést, mutatja, hogy az alakulóban lévő közös értékrendet a közösség vállalja, azzal a külvilág számára is szeretne megjelenni, önmagát szektorként beazonosítani.

Személyes zárszó

Végezetül szeretném a rövid beszámolót néhány személyes megjegyzéssel zárni.

Szeretném a jelenlévőknek megköszönni a munkát, és azt, hogy az alkotófolyamat minden pontján próbáltak segíteni nekem. A következő egy év előkészítése több szempontból is fontos volt, és az ehhez alkalmazott módszerek ezt súlyánál kezelték. Ennek következtében a szokásos módszerekhez képest sokkal nehezebb, fárasztóbb munkát végeztek a jelenlévők, sokan ezt jelezték is nekem. Azonban az eredmények magukért beszélnek.

Azt már a tervezés időszakában is tudtam, hogy a megjelenő résztvevők elhivatottságuk és tapasztalataik okán partnerek lesznek a projekttervek elkészítésében, a munka érdemi eredménnyel zárul majd. Azonban arra, hogy az elkészült problémalisták és projekttervek ilyen minőségűek lesznek, nem számítottam, a csoport komolyan meglepett.

Még egyszer köszönöm mindenkinek, és várom az együttműködésünk folytatását...

Majár János